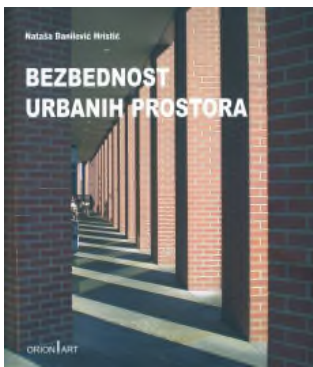

Прва тематска радионица унапређења јавних политика урбаног планирања

др Наташа Даниловић Христић,
виши научни сарадник, ИАУС

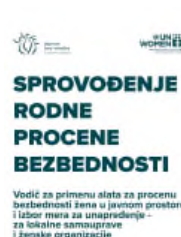
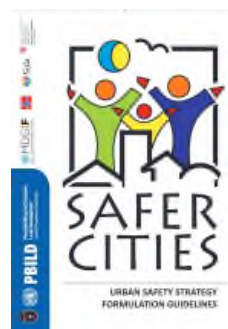

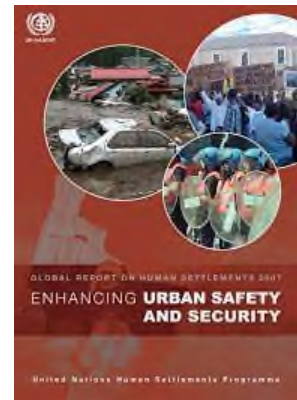
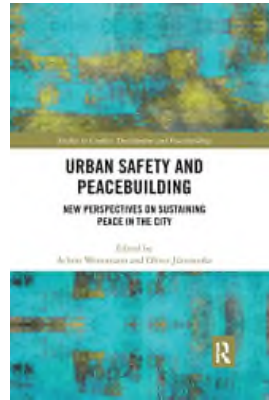
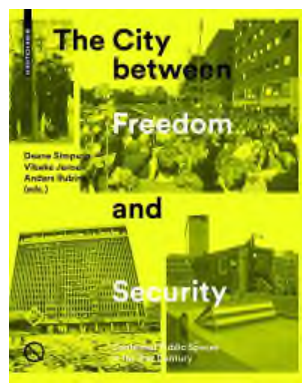
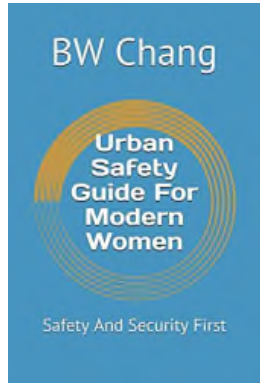
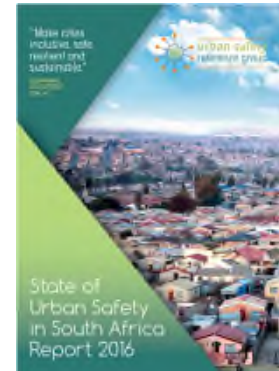
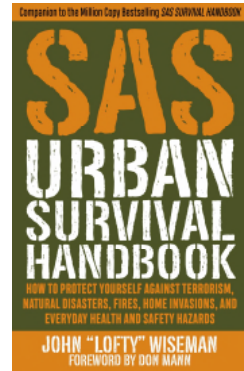
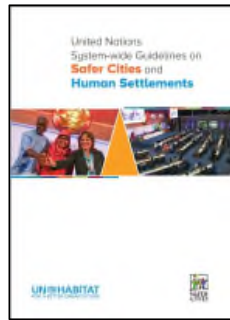
Први део предавања:

- Шта су безбедносна питања, колико су важна?
- Термин личног осећања сигурности
- Зашто су жене предмет истраживања и посебне бриге, потреба за оснаживањем жена против дискриминације и за остваривање једнакости?
- Типологија јавних урбаних простора и врста одступања у употреби
- Сprovedена истраживања и акције, страна и домаћа искуства и примери

Други део предавања:

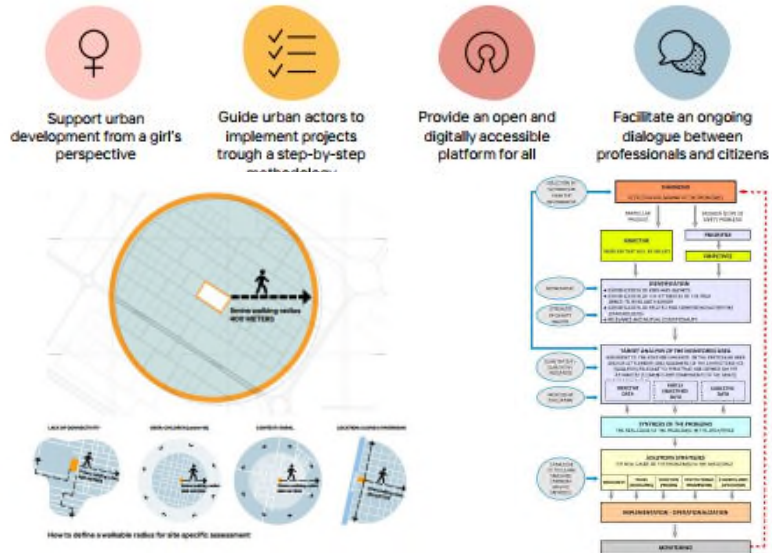
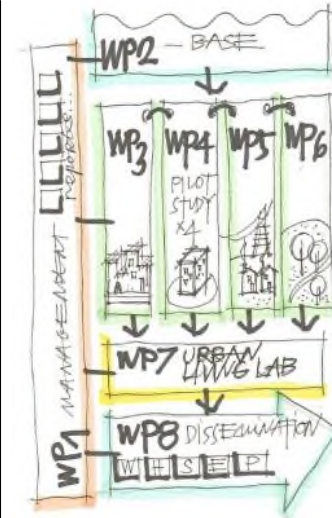
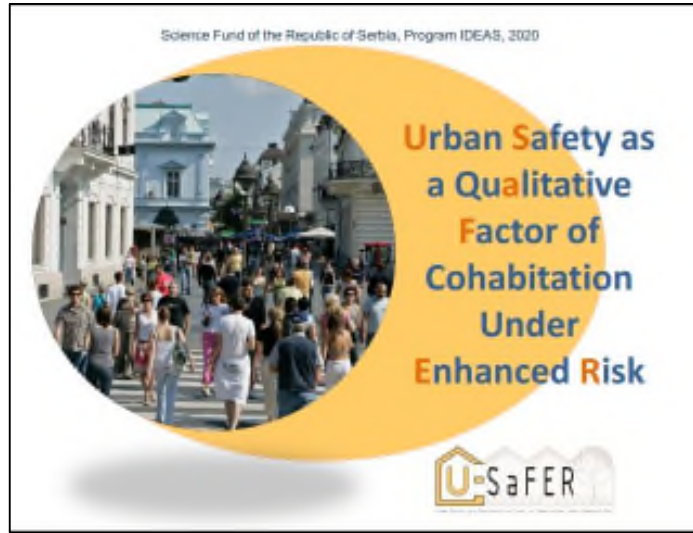
- Предложене мере, да ли су све применљиве у локалним урбаним срединама?
- Правни оквир, како спровести мере током фаза планирања?
- Какве су последице и који су интереси и користи за све?

Методолошки приступ

- ✓ научни радови, истраживања и студије, књиге, приручници, упутства, урбанистичко планирање и пројектовање
- ✓ мултидисциплинаран, тематски специјализован по потреби
- ✓ теоријски оквир
- ✓ емпиријски, заснованост на студији случаја, за одређени простор и кориснике
- ✓ анализа карактеристика простора (цртеж, шетња, визуелизација...)
- ✓ дијагностиковање проблема, постављање циљева (општих, појединачних)
- ✓ препознавање група корисника, стејхолдера
- ✓ анкетање, разговори, партиципација
- ✓ резултат/производ, алати, предлог мера за побољшање, унапређење методологије и процеса планирања, чек листе, апликације, подизање свести о теми...

Безбедност и простор

Безбедност је слобода од страха.

"Безбедност је слобода од претњи." Бари Гордон Бузан (британски политиколог, професор међународних односа)

"Парадоксално, градови, иницијално настали због обезбеђења сигурности свим становницима, су у стварности чешће повезивани са опасношћу него са безбедношћу." Зигмунд Бауман (пољски социолог, 1925 -2017)

"Градови су, као и снови, сачињени од жеља и страхова." Итало Калвино (италијански писац и новинар, 1923-1985)

- Укључује моралне, идеолошке и нормативне елементе, у оквиру одређеног друштвеног контекста.
- Просторно гледано: од глобалног нивоа до кварта у суседству, од човечанства до појединца.

- ✓ Државна, војно-политичка безбедност, опасност од рата и тероризма
- ✓ Еколошка безбедност, опасности од угрожавања животне средине и становништва
- ✓ Здравствена безбедност, искуство пандемије 2020/21
- ✓ Урбана безбедност, везано за насеља и градове, врсту и степен криминала, безбедност у саобраћају...
- ✓ Дигитална безбедност, на интернету, на друштвеним мрежама, у виртуелном простору.

- Све се „прелама“, огледа и манифестује на урбаним срединама, као најгушће насељеним и по функцији најразноврснијим просторима.
- Градови данашњице/будућности: отпорни, паметни, одрживи, конкурентни, пријатељски, живахни...са идентитетом, имиџом...

- Постизање безбедности грађана у јавним граским просторима суштински балансира између два крајња концепта: идеје о равноправности сваке врсте (укључујући и расну, полну или економску равноправност) и потребе контроле, надзора и осматрања. Имајући са једне стране либералне, помало идеалистичке, левичарски обојене захтеве, а са друге стране методе које асоцирају на десничарске и тоталитарне, задатак проналажења праве мере и начина обезбеђења безбедног окружења, није нимало лак. Из тог разлога предност се даје просторним решењима, тј. урбанистичким и архитектонским интервенцијама које су се показале као врло успешне, посебно у смислу превенције.

- Реалан степен не/сигурности продукт је људске заједнице, а не физичке структуре града. Он је директни резултат понашања његових сопствених становника, корисника, грађана, како год их називали, њихових устаљених радњи, кретања, начина живота у суштини. Њихове рутинске активности у градском окружењу су свакодневни извори, узроци или последице везане за безбедност других сукорисника простора. Град, ако га поједностављено посматрамо представља сценографију у којој се све дешава, али не сме се занемарити да ова комплексна творевина својим карактером и амбијентом, може да пружи повод или погодност за инциденте.

Counter-terrorism: London's ring of steel

<https://www.youtube.com/watch?v=nRbgpEslqwE>

„милитаризација“ урбане архитектуре

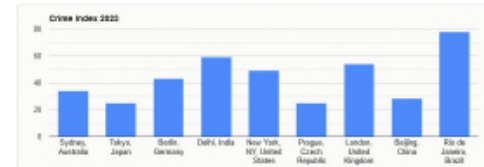
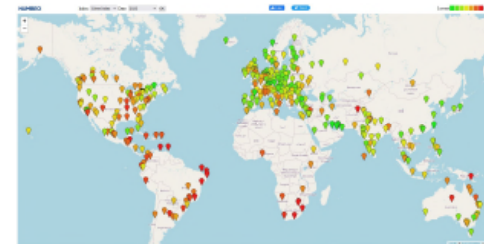
• Студија објављена 2003. о степену безбедности у 215 градова света, упоређујући их са референтним Њу Јорком који је оцењен са 100 поена. Највише личне безбедности осећају грађани Луксембурга, Сингапура, Хелсинкија, Цириха, Женеве и Берна (од 133,5 до 126,5 поена), седмо место заузима девет јапанских градова (сви са по 122 поена). На дну табеле налазе се афрички градови Банги (главни град Централноафричке Републике, са 21,5 поена), Абиџан (Обала Слоноваче, 25,5 поена), Бразивил (Конго) и Луанда (Ангола) оба са по 26,5 поена.

• Safest Cities in the World in 2023: Индекс укључује 76 индикатора који су везани за различите аспекте урбане безбедности и обухватају 60 већих градова широм света. Оне су категорисане у пет главних група: дигитална безбедност, здравствена безбедност, безбедност инфраструктуре, лична безбедност и еколошка безбедност.

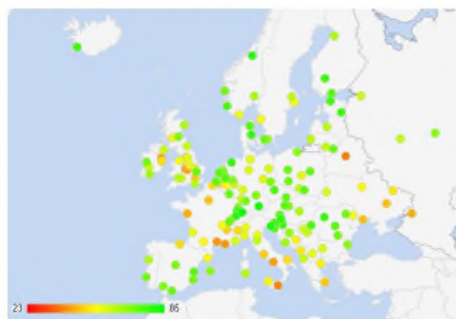
<https://govisafree.com/safest-cities-in-the-world/>

<https://www.numbeo.com/crime/rankings.jsp?title=2023&display=Column=1>

1	Abu Dhabi, United Arab Emirates	86.5
2	Doha, Qatar	86.0
3	Taipei, Taiwan (China)	86.0
4	Quebec City, Canada	85.2
5	Sharjah, United Arab Emirates	83.0
6	Zurich, Switzerland	83.0
7	Dubai, United Arab Emirates	82.4
8	Erbil, Iraq	82.4
9	Munich, Germany	82.3
10	Trieste, Italy	81.8
11	Irvine, CA, United States	81.4
12	Bern, Switzerland	81.1
13	Maribor, Slovenia	80.4
14	Yakutsk, Russia	79.9
15	Tromsø, Norway	79.9
16	Basel, Switzerland	79.6
17	Groningen, Netherlands	79.1
18	Aarhus, Denmark	79.1
19	Cluj Napoca, Romania	79.0
20	Muscat, Oman	78.9
21	Ljubljana, Slovenia	78.5
22	Hong Kong, Hong Kong (China)	78.3
23	Tartu, Estonia	78.3
24	Canberra, Australia	78.2
25	Tampere, Finland	78.0
26	Reykjavik, Iceland	77.9
27	Zagreb, Croatia	77.7
28	Manama, Bahrain	77.6

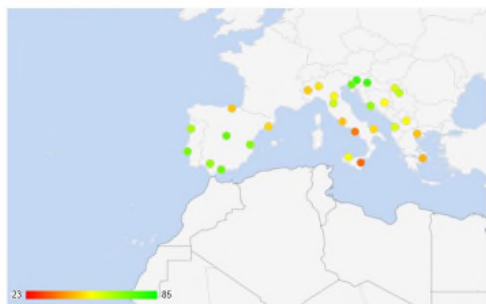
Europe: Safety Index by City 2021

- 10. Stockholm 78
- 9. Hong Kong 78.6
- 8. Melbourne 78.6
- 7. Wellington 79
- 6. Amsterdam 79.3
- 5. Tokyo 80
- 4. Sydney 80.1
- 3. Singapore 80.7
- 2. Toronto 82.2
- 1. Copenhagen 82.4

Southern Europe: Current Safety Index by City

[More information about these indices](#)

160	Katowice, Poland	62.3
161	Pittsburgh, PA, United States	62.2
162	Riga, Latvia	62.1
163	Florence, Italy	61.8
164	Windsor, Canada	61.8
165	Belgrade, Serbia	61.5
166	Kaunas, Lithuania	61.5
167	Coimbatore, India	61.3
168	Brooklyn, NY, United States	61.3
169	Amman, Jordan	61.3
170	Newcastle upon Tyne, United Kingdom	61.3
171	Karlsruhe, Germany	61.2
172	Moscow, Russia	61.2
173	Quito, Ecuador	61.1
174	Tirana, Albania	61.1
175	Vladivostok, India	61.0
176	Alexandria, Egypt	60.9

415	Memphis, TN, United States	25.2
416	Port of Spain, Trinidad And Tobago	25.1
417	Porto Alegre, Brazil	25.0
418	Salvador, Brazil	24.1
419	Port Elizabeth, South Africa	24.1
420	Recife, Brazil	23.9
421	Kobu, Afghanistan	23.9
422	Rio de Janeiro, Brazil	22.5
423	Fortaleza, Brazil	21.8
424	Natal, Brazil	20.8
425	Pretoria, South Africa	20.3
426	San Pedro Sula, Honduras	20.0
427	Johannesburg, South Africa	19.4
428	Durban, South Africa	19.2
429	Providence, South Africa	18.1
430	Port Moresby, Papua New Guinea	18.0
431	Caracas, Venezuela	15.3

66	Sofia, Bulgaria	59.6
67	Doha, Qatar	59.6
68	Abershan, United Kingdom	59.1
69	Batavia, Netherlands	58.1
70	Budapest, Hungary	54.6
71	Doha, Qatar	54.0
72	Cape Town	53.1
73	Frankfurt	53.0
74	Cape Town	52.1
75	Frankfurt	52.0
76	Cardiff, United Kingdom	51.1
77	London, United Kingdom	50.1
78	Amman, Jordan	50.0
79	Uppsala, Sweden	50.0
80	Kharkiv, Ukraine	49.1
81	Katowice, Poland	48.1
82	Riga, Latvia	47.1
83	Florence, Italy	47.0
84	Belgrade, Serbia	47.0
85	Kaunas, Lithuania	47.0
86	Newcastle upon Tyne, United Kingdom	47.0
87	Karlsruhe, Germany	47.0
88	Moscow, Russia	47.0
89	Tirana, Albania	47.0
90	Saint Petersburg, Russia	46.0
91	Beijing, China	45.1

1	Copenhagen, Denmark	75.2
2	Sydney, Australia	77.1
3	Toronto, Canada	72.9
4	Singapore, Singapore	72.0
5	Helsinki, Finland	72.0
6	London, United Kingdom	71.0
7	Vienna, Austria	69.0
8	Sofia, Bulgaria	67.0
9	Seville, Spain	67.0
10	Paris, France	64.0
11	Stockholm, Sweden	61.0
12	Osaka, Japan	59.0
13	Rio de Janeiro, Brazil	58.9
14	Taipei, Taiwan	58.0
15	Madrid, Spain	56.0
16	Santiago, Chile	54.1
17	Shanghai, China	53.1
18	Beijing, China	52.0
19	Osaka, Japan	50.1
20	San Francisco, USA	49.0
21	Barcelona, Spain	48.1
22	Tokyo, Japan	47.0
23	Madrid, Spain	47.0
24	Geneva, Switzerland	46.1
25	Washington, DC, USA	46.1
26	London, United Kingdom	44.1
27	London, United Kingdom	37.4
28	London, United Kingdom	35.0

Назад, у прошлост...

Убиство Кити Ђеновезе се догодило у Квинсу, Њујорку, 13.03.1964. у раним јутарњим часовима испред зграде у којој је живела. Млада 28-годишња Кити се враћала са посла када ју је испред зграде напао Винстон Мозли. Кити је избодена, а затим и силована, док није преминула због нанетих повреда.

Ово убиство постало је познато медијима, а касније и целом свету због чињенице да су му сведочили комшије из суседних зграда, од којих нико није адекватно реаговао нити позвао помоћ.

https://sr.wikipedia.org/sr-ec/Ubistvo_Kiti_%C4%90enoveze

ЕФЕКАТ ПОСМАТРАЧА, КОЛЕКТИВНА (НЕ)ОДГОВОРНОСТ ОДСУСТВО ЕМПАТИЈЕ,

„Социјални психолози су тада лансирали и појам „Ђеновезе синдром“, односно „Бустандер ефекат“, где се у ствари догађа да што је већи број присутних људи, као случајних пролазника – сведока, то је мања вероватноћа да ће неко од њих на одговарајући начин реаговати и пружити помоћ. У вези са тим у САД су се развили многи пројекти комшијског надгледања, или неки други слични пројекти, који имају за циљ да што је већи број људи, волонтера, случајних пролазника, обичних грађана, буде укључен у послове (само)заштите од криминала, односно буде припремљен да реагује на прави, адекватан начин.” (др Јован Ђирић, „Ђеновезе синдром“, 2010.)

Чланак "Поломљени прозори: полиција и безбедност суседства" (1982, Џејмс Вилсон, проф. политичких наука и Џорџ Келинг, криминолог), скренуо је пажњу на неколико базичних идеја и претпоставки:

- страх од насиља као и само насиље редукује квалитет живота,
- перцепција простора и нереда у њему увећава страх за сопствену безбедност,
- такође страх од насиља умањује могућност социјализације и пропорцијално увећава деликвенцију,
- полиција је та која може да помогне у превенцији и при реконструкцији контроле над простором и догађајима.

Текст је доживео велики успех и одмах се претворио у "тотем", уводећи изразе као што су "поломљени прозори" и "толеранција нула”.

Појам "поломљени прозори" алудира на то да запуштеност и деградација простора доводи до стварања погодног амбијента за насиље и уколико се простор не одржава, не поправља и не уређује редовно, стање и утисак о њему ће бити све гори.

Други појам је предмет контраверзних мишљења и односи се на нетолерисање било каквих преступа, тј. на строго кажњавање починиоца инцидента и бескомпромисну примену дисциплине и реда.

Аутори су представили резултате Програма за чисте и сигурне четврти, који је спроведен у Њу Џерсију средином седамдесетих година и који је заступао употребу полицијских патрола које су патролирале суседством пешке, за разлику од уобичајених моторизованих обилазака. То је допринело, на основу података спроведеног истраживања, промени репутације појединих делова града, повећању поверења у органе реда и вишем степену осећаја сигурности код грађана.

Јавни простор

- Јавни простор = полички простор
- Јавна безбедност = јавна политика

• **Јавно добро** (енг. public good) – представља специјални случај екстерних ефеката, тј. вид несавршености тржишта (аутор: *Paul Samuelson*), због кога је неопходна државна интервенција у виду урбанистичког планирања (аутор: *Moore*). Основне карактеристике су непостојање ривалитета у потрошњи и неексклузивност. То значи да су трошкови пружања јавног добра додатном потрошачу блиски нули и не постоји могућност искључења потрошача из уживања јавног добра, тј. потрошња од стране једне особе не смањује количину добра за друге потрошаче. Такође, једном када је добро на располагању није могуће ограничити или зауставити његово коришћење, чак и кад није плаћено. Конкретно јавна добра могу бити јавне површине (улице, градско зеленило...), комуналне инфраструктуре (јавна расвета, обалоутврде, атмосферска канализација, саобраћајна сигнализација...), институције и услуге (социјална и здравствена заштита, образовање, градска чистоћа, полиција, ватрогасци...).

• **Јавни простор у граду** је простор дебате (агора), простор сусрета (улица), простор размене (трг), простор конфликта и решења конфликта... место где се може сустрети различито.

• Јавни простор је заједничко добро свих грађана, обележје сваког града и сваке културе, доступан свима и нико се не може искључити, то је простор свих за све...

• Идентитет једног града се огледа и остварује у његовом јавном простору и у односу појединаца, група и институција према њему.

• *М. Петровић*: „Јавни простор није само физичка форма нити статичан концепт. Њега пре свега чине људи, који га свакодневно и разноврсно користе. Његова разноврсност у морфолошком смислу даје могућност да се јавним простором не сматра само формални трг већ и неугледни угао, на коме се окупљају тинејџери. Како ће се неки јавни простор користити не зависи само од пројектаната, већ управо од грађана, који ће га прихватити или одбацити или променити према својим потребама и жељама.”

• Дефиниција отвореног јавног простора је флуидна и зависи од потребе и контекста у коме се користи, а креће се у широком спектру од сасвим филозофских, чак метафоричких објашњења, до веома прецизних одредница којима се дају њихове функционалне, власничке, композиционе, естетске, и друге карактеристике. Уопштено, јавни простори и јавни објекти су савршени показатељи прилика у урбаној и широј друштвеној заједници. Они су производ деловања власти и грађанства у тачно оном односу који диктирају вредности којима се заједница руководи.

• Уређују се и опремају на основу буџетских средстава, веома је важно изразити како трошкове, тако и могућност фазности или алтернативних решења, са прегледом постигнутих краткорочних и дугорочних ефеката.

*2010
Студија
јавних
простора, УЗБ

Лични осећај сигурности

- **Сигурности и извесности свакодневног живота.** Овакво поимање безбедности, које се у стручној литератури још назива и онтолошком безбедношћу, показује да су људи у највећој мери заинтересовани за оно што Ентони Гиденс назива могућношћу да се живот настави уобичајеним током ("ability to do on"). У себи сажима не само физичку безбедност већ и социјалну односно материјалну безбедност али и сазнајну сигурност (могућност да се разуме свет око себе, промене које се у њему догађају и да им се да смисао), затим заштиту људских права и грађанских слобода, као и заштиту од социјално девијантних појава и насиља.
- Међу људским нагонима, потреба за осећајем сигурности и безбедности заузима веома **високо место, одмах иза основне потребе за преживљавањем.**
- Лични осећај безбедности налази се **на врху листе захтева** када се ради о процени квалитета урбаног живота и конкурентности међу градовима и насељима.
- Осећај несигурности у јавним градским просторима има две димензије, објективну и субјективну. Може да доведе до **смањења мобилности** појединца или групе.
- **Објективна** је подржана реалним догађајима у простору.
- **Субјективна** је предмет личних осећања грађана, заснована подједнако на објективној димензији, колико и на појединачном степену прихватања и подношења стварности, слабости или храбрости, тј. спремности да се одупре и супростави насиљу у окружењу.
- Пр. неки простори у којима се званично нису дешавале екцесне ситуације окарактерисани су од стране грађана, а пре свега због свог изгледа и запуштености, као простори које избегавају и у којима су ако су приморани да их користе не осећају сигурно.
- **Перцептивно истанчан појам.** Како ће особа реаговати, зависи од развоја њених осећања, која су донекле предодређена друштвеним положајем.
- Шта изазива страх, **простор или други људи** које бораве у њему? Ко су ти „други људи“: склони девијантном понашању или криминалу, појединци или групе (скинхедс, хулигани, група пијанца са пошка, бескућници, мигранти...)
- Могуће је **описати али и квантификовати.** Потребно је спровести и истраживање у смислу **анкетирања** различитих категорија становништва, тј. непосредних корисника конкретних јавних простора.

Одбрањиви простор (енг. defensible space) – теорија коју је почетком седамдесетих година XX века развио Оскар Њуман и која се заснива на истраживању у оквиру насеља колективног приступачног становања, а подразумева сет механизма - стварних и симболичких препрека, јасно дефинисана подручја утицаја и побољшане могућности надгледања. Ова комбинација служи како би се окружење ставило под контролу својих резидената.

Теорија одбрањивог простора је критички настројена према великим зградама које онемогућавају да се уоче странци, према мноштву ненадгледаних прилазних тачки које олакшавају извршиоцима да приђу некој згради и да одатле побегну.

Њуманов рад је истражио појам "анонимности", где појединац више нема осећај припадности заједници. Основни принципи концепта су: груписање објеката тако да подстичу активности за заједничко добро и коришћење простора, елиминисање простора и услова који погодују деликвенцији, стварање богате, хијерархијски организоване и јасно диференциране мреже лако одбрањивих простора и безбедних међусобних веза, промовисање циркулације грађана у простору, активног коришћења, перцепције и неформалног надгледања.

Елементи концепта одбрањивог простора су територија, природно надгледање, имиџ и миље, а идеја је да се криминал може контролисати планирањем окружења. Смањивање криминала и страха од криминала постиже се стављањем већег нагласка на људе и њихове заједнице, кроз неформалну контролу и надзор безбедности у простору. Ипак, ово не би требало да подрива осећај интима и одговорност власништва. Што више одговорни грађани користе јавне просторе, биће и виши степен природног надгледања.

Рањиви простор (енг. vulnerable space/place) – супротно од одбрањивих простора. Делови града или насеља који су запуштени и непрегледни, у којима се често дешавају инциденти и који уливају страх код грађана. Својом изолованомшћу, анонимношћу, просторним распоредом, или неадекватним уређењем дају шансу појави нежељених ефеката.

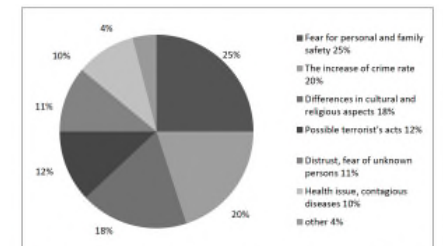
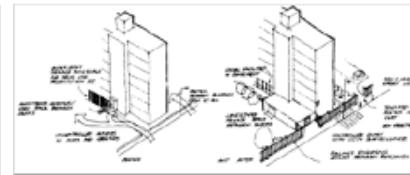
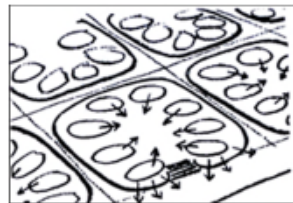
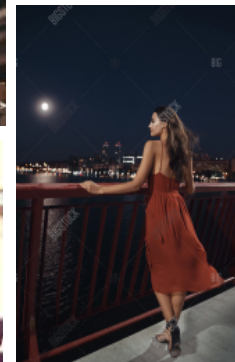

Figure 3. Personal feeling of citizens about sharing public urban space with migrants (by the Authors, based on several polls data)

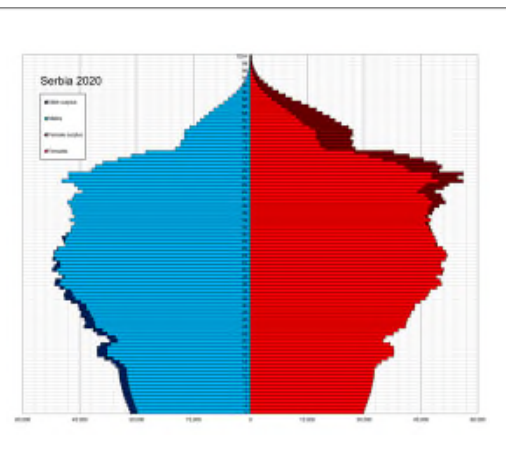
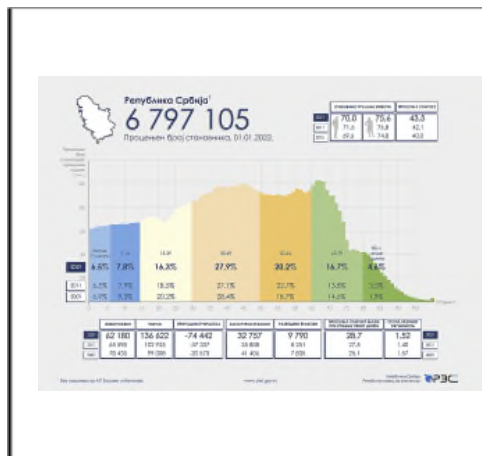
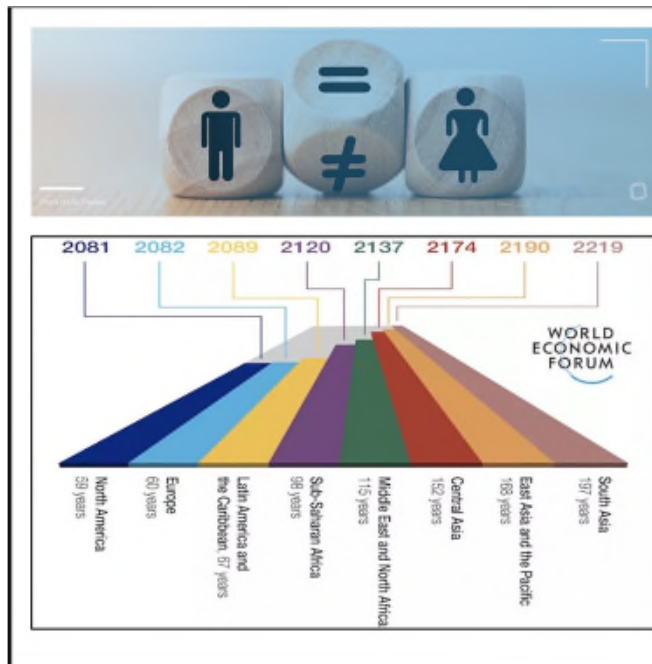
повећање труда и ризика + смањење прилике и награде

Жене у фокусу

- Традиционални модел: јавни (мушки) и приватни (женски) простор
- Освајање јавног простора (слободе)
- Различите културе, обичаји и норме понашања
- Сви појавни облици и улоге (девојчице, тинејџ, девојке, студенткиње, супруге, мајке, домаћице, запослене, баке, пензионерке...)
- Карактеристике нашег друштва и положаја жене у њему (традиционално патријархално друштво + тековине социјализма)

- Сматрају се слабијим, нежнијим полом, изложеним и угроженим.
- Шта нам говори извештај Светског економског форума за 2022, да су женама просечно, на глобалном нивоу, потребне још 132 године да изједначе разлике између полова?
- Користе јавни простор подједнако као и мушкарци, можда чак и разноврсније и креативније.
- Активне, иду у школу, на посао, у набавку, чувају децу, излазе ноћу...
- Ако се задовоље потребе жена у јавним просторима, ако се простори прилагоде њима сви ће имати бенефита, истовремено нико други неће бити ускраћен.
- Ко су сви? Мушкарци, деца, тинејџери/млади, стари, особе инвалидитетом, припадници мањских група, туристи, власници малих локалних бизниса ...

Жена жртва насиља из угла статистике, 2022

Републички завод за статистику

Истраживање о безбедности и квалитету живота жена (EU-GBV), 2021

<https://www.stat.gov.rs/media/358199/g20226007.pdf>

ПРОФИЛ ЖЕНЕ КОЈА ЈЕ ДОЖИВЕЛА НЕПАРТНЕРСКО НАСИЉЕ

Поглавље представља статистички профил жене која је доживела неку врсту непартнерског насиља, физичко насиље, укључујући и претње или сексуално насиље од стране непартнера, у односу на одређене карактеристике жене.

Ово истраживање је показало да је 10,1% жена доживело неки облик физичког (укључујући претње) или сексуалног насиља од стране непартнера.

Све врсте непартнерског насиља су најзаступљеније у Београдском региону. Свака пета жена у наведеном региону је жртва неке врсте непартнерског насиља (графикон 17).

Графикон 17. Врсте непартнерског насиља према регионима (%)

Жене које живе у градским насељима су више изложене непартнерском насиљу (графикон 18).

Графикон 24. Облици насиља према регионима (%)

Графикон 25. Облици насиља према типу насеља (%)

Младе жене су најчешће изложене свим облицима насиља, скоро свака четврта млада жена је доживела проганјање (22,9%) или сексуално узнемиравање на радном месту (27,2%), док је свака шеста жена доживела крађу личних ствари, цепенарење или слично (16,2%) (графикон 26).

Графикон 46. Разлози непријављивања непартнерског насиља полицији (%)

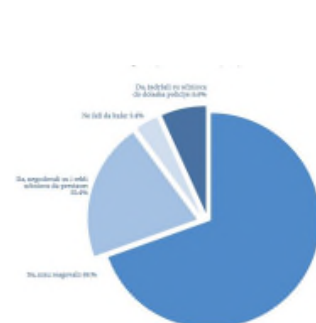

НАСИЉЕ ПРЕМА ŽЕНАМА I DEVOJČICAMA U JAVNOM PROSTORU

dr Slobodanka Konstantinović Vilić, dr Nerena Petrušić, dr Kosana Bekić i dr Natalija Žunić

Tabela 6: Osećanja posle preživljenog nasilja

Osećanja posle preživljenog nasilja	%
Uznemirenost	37,2
Ljutnja	35,4
Neprijatnost	30,3
Strah	43,3
Želja za osvetom	19,3
Šmanjenje samopouzdanja	13,7
Stid i sramota	16,3
Kriviца	6,3
Ne želi da kaže	6
Ništa od navedenog	4,8

Графикон 6. Realizacija javni prostori

Графикон 1: Izazovi bezbednosti javni prostori

Графикон 6: Da li ste dovoljno osigurali ili poboljšali otvorene javne prostore?

	Veoma nezbezbedno	Nebezbezno	Delimično bezbezno	Bezbezno	Veoma bezbezno	Ne mogu da procenim
Tokom dana (%)	3	1,8	15,7	42,1	37,2	2,5
Tokom noći (%)	5,4	12,9	29,2	30,3	18,7	3,4

Tabela 1: Osećaj bezbednosti

- званични подаци
- „незванични” подаци
- анкерирање – циљана питања о личном осећају простора, доживљеним инцидентима, односу према насиљу
- статистичка obrada podataka
- „урбане лабораторије” (urban lab) – шетње кроз реалне просторе, 3Д симулације...
- „причање приче” (story telling) разговори, размена искустава...
- иницијативе, акције...
- подизање свести, знања

 УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД БЕОГРАДА
 Београд, Београдска, Телефон: 011 3101 100, Факс: 011 3101 101, Е-пошта: 011 3101 101

АНКЕТА О ЛИЧНОМ ОСЕЋАЈУ БЕЗБЕДНОСТИ У ЈАВНИМ ГРАДСКИМ ПРОСТОРИМА

анкета је анонимна, сви подаци ће се користити само за потребе истраживања нивоа безбедности и перцепције појединца и остају тајни

1. ПОДАЦИ О ИСПИТАНИКУ И НЕГОВИМ НАВИКАМА (обележити или уписати)

1.1. Пол: женски мушки

1.2. Година: 18-25 26-35 36-55 56-75 >75

1.3. Општина/део града на којој испитаник живи:

1.4. Да ли сматрате да се по било чему издваја или мења припадате ниво од "посебни" група становника? да не

1.5. Када се најчешће прелазите у отворени јавни просторина (улице, тргови, паркови ...): рано ујутру (4-6) предвече (8-12) поподне (12-19) увече (19-24) касно ноћу (24-4)

1.6. Најчешћи видови кретања (ако је одговор више одговор, по могућству ранжирајте): пешке бициклом јавним градским превозом таксим возилама сопственим возилама

2. ПОДАЦИ О ЛИЧНИМ ЗАПАЖАЊИМА И ОСЕЋАЈИМА (обележити или уписати)

2.1. Да ли постоји део града или појединачне локације у које не волите / не желите да идете из страха за своју безбедност? Навести који делови града и зашто? да не

2.2. Да ли избегавате да изађете из куће у одређено доба/ноћу из страха за своју безбедност? Зашто? да не

2.3. Да ли се појединачно сигурно осећате на јавним местима и када сте сами као и у друштву? да не

2.4. Да ли сматрате да је ваша мобилност на било који начин угрожена? да не

2.5. Да ли сте икада ви лично или члан ваше породице / близак пријатељ, доживели нешто непријатно на јавном месту? Које врсте, од чије стране, са којим разлогом, где у граду и шта су биле последице? да не

2.6. Како реагујете када присуствујете (не својом вољом) неким од наведених напада на друге особе на јавном месту? не мешам се, гледам своја посла застанем да видим о чему се ради, на пројекцији даље одмах реагујем, умешан се, без обзира на последице по мене тражим помоћ од присутних грађана тражим помоћ, зовем органе реда

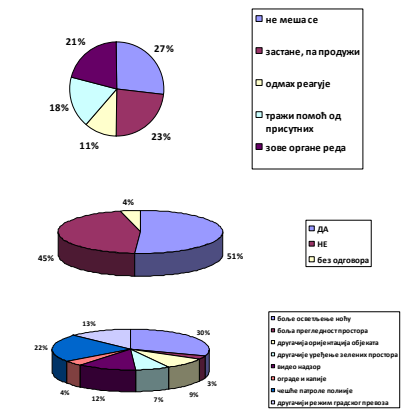
3. КАКО ПОВОЉИТИ БЕЗБЕДНОСТ НА ЈАВНИМ МЕСТИМА (обележити или уписати)

3.1. Да ли имате поверење у органе реда? Да ли су доступни када треба? Какав је њихов однос према преступницима / жртвама, по вањим мишљењу или искуству? да не

3.2. Да ли би неке мере - интервенције у простору могле да побољшају сигурност? да не

3.3. Шта су ваши предлози? боље осветљење ноћу боља прегледност простора другачија оријентација објеката другачије уређење зелених површина више надзор ограде и касије чешће патроле органа реда другачији режим јавног градског превоза

У ИМЕ РАДНОГ ТИМА, ЗАХВАЉУЈЕМО СЕ НА ПОМОЋИ

Типологија јавних урбаних простора

Перцепција простора – схватање, прихватање и оцењивање квалитета простора од стране његових корисника. Односи се на визуелно-естетске доживљаје, емотивне реакције, препознатљивост у односу на друге просторе, сналажење и оријентацију у просторним координатама и каснију могућност репродукције простора у виду цртежа, упуства и објашњења. На основу оцене корисника неких елемената пожељних просторних и структурних односа, који делују на квалитет доживљавања отворених простора, могу се формирати смернице и критеријуми при обликовању истих.

Према власништву:

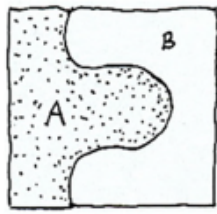
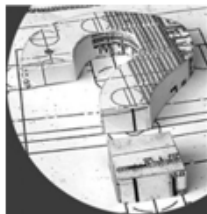
- јавни урбани простори
- полу-јавни и полу-приватни
- (приватни)
- вештачко створени (имитације)

У оквиру каквог окружења и урбаног контекста се налазе:

- намена (становање, пословање/комерцијалне делатности, индустрија, спорт и рекреација...);
- типологија (компактан блок, отворени блок, насеље са индивидуалним објектима, ...), који урбанистички параметри су пресудни (густина становања, спратност, удаљење између објеката...).

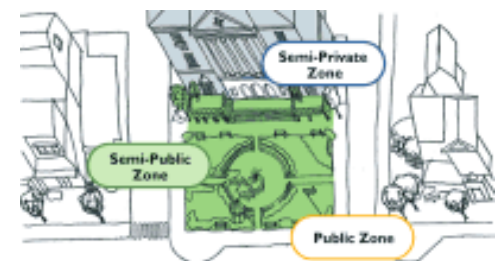
Класификација јавних простора, са аспекта морфолошких и функционалних карактеристика

- простори за комуникацију и интеракцију (улице, шеталишта, пешачке зоне, тргови, скверови, мали урбани џепови...)
- парковске површине, простори за рекреацију, игру деце, у стамбеним насељима...

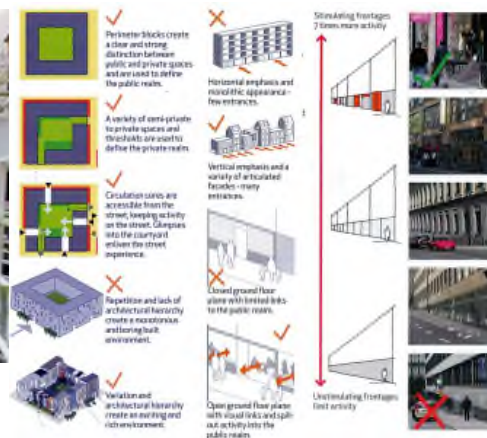
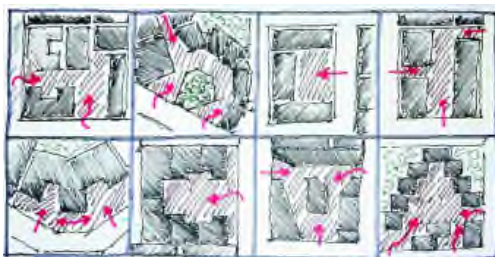
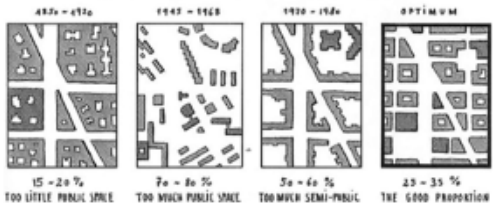
Перцепција простора – схватање, приhvатање и оцењивање квалитета простора од стране његових корисника. Односи се на визуелно-естетске доживљаје, емотивне реакције, препознатљивост у односу на друге просторе, сналажење и оријентацију у просторним координатама и каснију могућност репродукције простора у виду цртежа, упуства и објашњења. На основу оцене корисника неких елемената пожељних просторних и структурних односа, који делују на квалитет доживљавања отворених простора, могу се формирати смернице и критеријуми при обликовању истих.

Креирање имица/бренда зависи од чињенице да "глобална конкуренција намеће потребу да се град представи као центар нечега, по чему би био препознатљив (Мина Петровић, 2009). Редефинисање и реинвенција градског имица постаје примарни задатак, обележен брисањем свих потенцијално негативних елемената његове иконографије: физичког пропадања и сиромаштва, криминала, ружне архитектуре, незапослености, другоразредне културне понуде и сл. (Hall & Hubbard, 1998.).

THE POLYCENTRIC CITY OF URBAN COMMUNITIES

RELATIVE QUANTITY OF PUBLIC SPACE

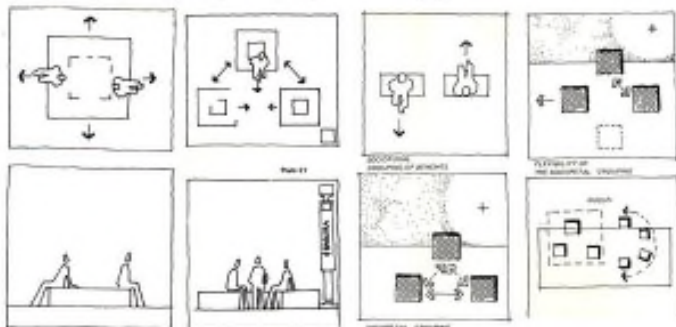

Узрочно-последичне везе

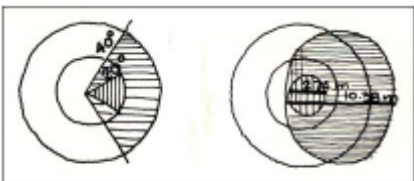
Ко (доминантно) и како користи простор?

Простор и његова појавна вредност могу значајно да утичу (подстичу или обесхрабљују) социјалне контакте и емоцијалне доживљаје корисника. Као прво, уређени и осветљени простори у којима има корисника, су дестимулативни за антисоцијална понашања, вандализам и деликвенцију. Начин на који се и најситнији елементи "размештају" у простору (на пример елементи урбаног мобилијара, као што су клупе, расвета и сл.) утиче на врсту социјалног контакта, тј. простору дају "социопетални" или "социофугални" карактер. Када су елементи простора оријентисани једни ка другима, у положају који омогућава и подстиче социјални контакт (поглед или разговор) говоримо о социопеталном простору. Ако су корисници принуђени да користе простор тако што су удаљени једни од других, сакривени или окренути леђима, онда је простор изгубио своју друштвену важност и називамо га социофугалним.

El Fondo de la Vivienda del Instituto de Seguridad y Servicios Sociales de los Trabajadores del Estado: The Social Module of Housing; México, 1976.

Илустрација 22: Разлика између социофугалног и социопеталног дизајна и флексибилност при груписању

Илустрација 26: Разлика између визуелног дијаграма (поља посматрања и запажања појединца) и личне ауре; боравак у јавном простору подразумева и посматрање других људи, али и потребу за интимом

Илустрација 18,19: Калаж урбаних навика - како се користе јавни простори: за транзит, дружења, чекање и сусретања, шетање и разгледање излога, рекреацију или молитву

- Активно или пасивно коришћење јавног простора
- Сви заједно користе простор без ограничења и разлика
- Смена корисника у простору у току различитих доба дана и ноћи
Пр. ујутро/увече – власници паса, у шетњи
преподне – пензионери, мајке са малом децом
поподне – школска деца
предвече – тинејџери, студенти
ноћ – бескућници, девијантне групе...
викенд – породице са децом
- Потреба за личном интимом и миром у оквиру јавног простора

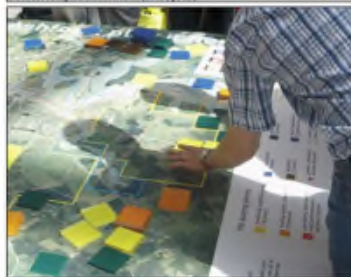
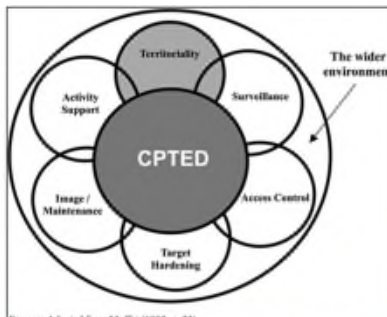
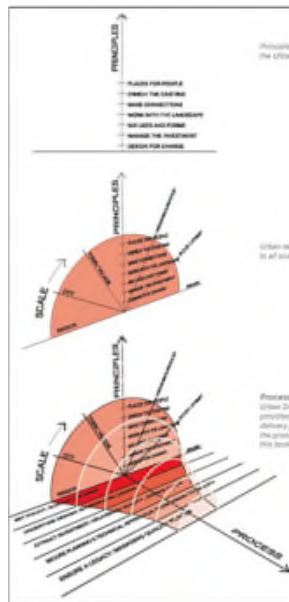
Mercato Campo de' Fiori, Rome, Italy

Одступања у употреби

Позитивни и негативни ефекти коришћења јавног простора

локално/глобално	јавно/приватно	хомогеност/разноврсност
културни идентитет		
социјална сфера (друштво, заједница)	јавни простор	просторна сфера (локација, место)
физичка безбедност		
социјалне интеракције		визуелни доживљај

Табела 1: Оквир јавног простора

"Само са горећом стрпљивошћу освојићемо диван град који ће дати светлост, правду и достојанство свим људима."

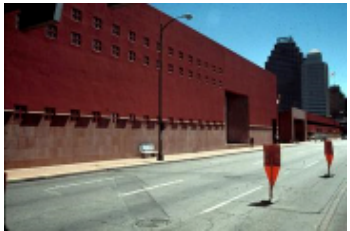
Пабло Неруда (чилеански песник, 1904-1973)

32 % жена из Велике Британије потврдило је да се осећа несигурно напољу ноћу, чак и ако су у њиховој локалној области, само се 13% мушкараца сложило.

Зашто избегавамо неке јавне просторе?

Генерално јер се у њима осећамо непријатно, из различитих разлога:

- Удаљени су, изоловани, непосећени. У окружењу имају неадекватне намене. Или су празни, без садржаја, некомфорни.
- Или због сувише велике гужве.
- Неуредни су, прљави, запуштени, изжврљани графитима, имају поломљен мобилијар, оштећени застори, без зеленила, ...
- Непрегледни су, мрачни (не осветљени ноћу, или расвета није адекватна).
- У њима се окупљају неки људи или групе од којих зазиремо, осећамо страх (хулигани, дилери, проституција, бескућници, мигранти, ...).
- У њима се нешто лоше десило, непосредни смо сведоци догађаја или смо чули/прочитали о томе.

WHAT MAKES A GREAT PLACE?

THE BENEFITS OF GREAT PLACES

ПАУЗА ЗА КАФУ - 20 минута

<https://youtu.be/3M-R0YhaPOU> E-Play (Aut, EKV)

Предложене мере, да ли су све применљиве у локалним урбаним срединама? МОЖЕМО ЛИ НЕКАКО ДА ПОМОГНЕМО КАО ПРОФЕСИОНАЛЦИ?

Јавни простор = место састанка, поседује привлачност и нуди интеракција / мета за различите мале злочине, агресију изненађења, чак и терористички чин.

Утицај на нашу одлуку како и где проводимо време у свом граду или путујемо.

Избегавање слободе кретања, неких стаза и рута, посебне мере предострожности на неким или свим јавним просторима.

СПРЕЧАВАЊЕ/ПРЕВЕНЦИЈА:

> сталним надзором и контролом
(полиција, камере)

> дизајном

**УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И
ПРОЈЕКТОВАЊЕ:**

> мање наметљиво, пријатније

> са извесном нотом естетике и
демократије

Превенција

• мере у домену друштвене превентиве (едукација, социјална политика, успостављање међусобног поверења...), или могућност спровођење техничких мера

- потврђен као користан, ефикасан, конкретан и видљив модел
- мултидисциплинаран приступ, независни или хибридни (комбиновани)
- SARA - scan, analyse, respond & assess
- SMART goals – specific, measurable, attainable, realistic & timely
- уштеда – изгубљени људски животи, трајне трауме, штета на материјалним добрима, пад промета и цене некретнина, рад служби (патролирање, здравство, социјална заштита, судство, казнени програми...)
- евалуација је тешка, базира се на подацима о смањењу почињених актова насиља, прикупљаним у дужем временском периоду

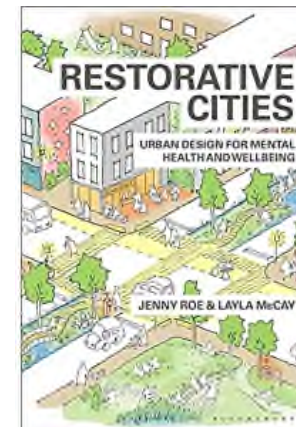
Интегрални приступ и сарадња, свест друштва и појединца

- од локалног, преко националног и регионалног, до међународног нивоа
- потенцијални партнери: јавни сектор, НВО и приватни сектор

стратегије превенције криминала у којима процес планирања може да помогне	
планерске стратегије	
•	поштовање постојећих социјалних и физичких структура
•	креирање животности, комбинација намена и атрактивних уличних профила
•	мешани статус, комбинација социо-економских група, избегавање изолације и сегрегације
•	урбана густина, стварање осећаја суседства, избегавање напуштених и девастираних простора
стратегије урбаног дизајна	
•	видљивост, прегледност, осветљење
•	приступачност, лака и јасна оријентација, алтернативне руте кретања, ограничење улаза неовлашћеним лицима
•	територијалност, људска размера, јасна подела простора
•	атрактивност, боја, материјал, осветљење, бука, мирис, урбани мобилијар
•	отпорност, дизајн урбаног мобилијара
менаџерске (управљачке) стратегије	
•	отежавање приступа мети и уклањање мета које изазивају
•	редовно одржавање
•	надзор, патролирање, мониторинг уз помоћ камера
•	правила понашања у јавним просторима
•	обезбеђење инфраструктуре за специфичне друштвене групе (младе, старе, децу, бескућнике, овиснике о дрогама)
•	комуникација, објашњење превентивних мера и правила јавности

Аспект немене простора, карактеристике и могуће урбанистичке мере превенције

доминантна намена, тип	карактеристике	мере							
		постојећи простор							
		планирани простор							
стамбене	компактан градски блок	велике и средње густине традиционалан град неважно функција, атрактивна централна зона, објекти на регуларној, динамично и ефикасно коришћење и кретање, пешачки "свадлаве" дистанце	урбани дизајн и оптимизација, јавни простори, пропусност и доступност, уређење пољупљаних простора (пребушања, улази, унутрашњости блокова...)	грађевне мере јавних простора, различити типова, нарочито повезани и конвенционална намена идеје обезбеди 24 часа коришћења, заштита становника од буке "ноћног живота"	конверсијална и пословна	компактан градски блок посебно избегавати монофункционалност	важе исте карактеристике и мере као и за стамбени компактан блок, посебно избегавати монофункционалност	увођење мултифункционалних садржаја, боље осветљење прилаза и паркинга, ограђивање и надзор	сикбиоза са компатабилним наменом у окружењу доје имају другачији ритам коришћења (посебно становање)
	отворен градски блок	велике и средње густине зоничан простор (претежно функције: јавне намене, конверсијална... постоје неколико различитих доминантних колони саобраћај, близан велике димензије	увођење других намена, уколико је могуће, активирање уличних фронтава, објекте за лаку оријентацију, боља осветљеност (посебно у зонама зеленица, шетних става и паркинга)	јасан плански концепт намена и јавних простора, оријентација објеката, мања спратност, грађе дистанце и прегледни пешачки правци, природно надгледање (од различити углама, паркинга...)	индустрија	засебни објекти, зоне	могу се наћи у централној зони или на периферији града, велики комплекси, наменски или ограничени приступ и улаз	планирати за трансформацију намене уколико су у централним зонама	свести на минимум кретања пролазника, добро осветљење и видео надзор, ограђивање
	индивидуално становање	мање густине, "присни" суштество стандарда, становања је више разнолика (од партера до високог нивоа), што значајно даје карактер насељу, "бутирер" граница између јавног и приватног простора	у зависности од типа и стандарда насеља могуће је ограничење упуцање на форму јавног простора, активирање природног надгледања, избегавање узбуњених рута кретања, уређење пољупљаних простора	јасна улична мрежа, избегавање дугачких урбаних блокова и сплетно завретања, оријентација објеката и намени ограђивања тако да се обезбеди природно надгледање, формирање интересантних намената – скавера, уређење пољупљаних са кружним током, ултрав и сл.	зоне веће површине и засебни објекти	зоне исте карактеристике и мере као и за стамбене, конверсијалне и пословне намене, посебан режим коришћења и надзор, пошто служи за задовољавање различитих потреба становника (државна администрација, образовање, култура и сл.) у близини сформирати квалитетне јавне просторе и повезати их у јединствену мрежу	важе исте карактеристике и мере као и за стамбене, конверсијалне и пословне намене, посебан режим коришћења и надзор, пошто служи за задовољавање различитих потреба становника (државна администрација, образовање, култура и сл.) у близини сформирати квалитетне јавне просторе и повезати их у јединствену мрежу	посебан режим пројектовати кретања коришћења, обогаћене садржаја али под условом да не нарушава основна намена и природно окружење	позитивне и негативне осећај, потребно је обезбедити континуалну и пласену изградњу, активирање локације кроз трансформацију намене у неку приватну или уклањање објеката у корист јавне површине, отежавајући фактор је власништво над локацијом и транзициони период праћен економском кризом, када је оваквих локација све више
	непознати насеља	средња густина становања, одсуство амалитетних и урбених јавних простора	саобраћајно и инфраструктурно опремање, посебно изградња саобраћајних са тротоарима и јавног градског осветљења, увођење ЈТС-а, "уметнања" јавних простора где је могуће	празне локације, напуштена градилишта или објекти	изгледом дају утисак неууређеног и опасног места, могу бити локација на којој се окупују "метополитани" – бескућници, наркомани... неосветљеност, осамљеност	неграђени и напуштени простори	"празне локације", напуштена градилишта или објекти	изгледом дају утисак неууређеног и опасног места, могу бити локација на којој се окупују "метополитани" – бескућници, наркомани... неосветљеност, осамљеност	потребно је обезбедити континуалну и пласену изградњу, активирање локације кроз трансформацију намене у неку приватну или уклањање објеката у корист јавне површине, отежавајући фактор је власништво над локацијом и транзициони период праћен економском кризом, када је оваквих локација све више

УРБАНИСТИЧКЕ СТРАТЕГИЈЕ НА МАКРО НИВОУ

Рангирање квалитета урбаног живота по безбедносном аспекту са елементима модела за истраживање и праћење :

Економски и финансијски аспект: пад тржишних вредности у опасним зонама (губитак цена некретнина, затварање или селидба пословања), потреба за индивидуалном заштитом некретнина и мерама које спроводе из буџетских средстава.

Људски фактор и друштвени контекст: насиље нарушава поверење, способност да се укључи и комуницира.

Природно и еколошко окружење: пример – користити јавни превоз или индивидуални аутомобил?

МЕРЕ: ДРУШТВЕНЕ/СОЦИЈАЛНЕ, ТЕХНИЧКЕ И ОРГАНИЗАЦИОНЕ

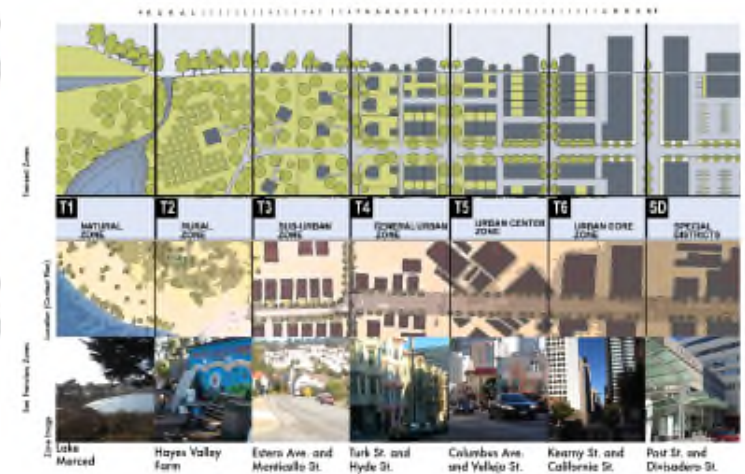
Демократски, сараднички и партиципативни процес.

Укључивање безбедносног проблема у планирање циљева.

Мир и ред, заштита службених објеката, праћење догађаја.

24-часовни град, мешовити развој као у традиционалном граду (стамбене зоне, комерцијалне и пословне)

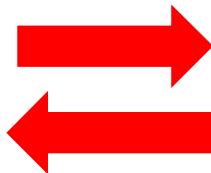
Реконструкција, оживљавање, нове атракције и посетиоци, као стратегија.

МОЖЕ ЛИ ВИСОКО ОБЕЗБЕЂЕНО МЕСТО БИТИ ИСТОВРЕМЕНО И ДОПАДЉИВО?

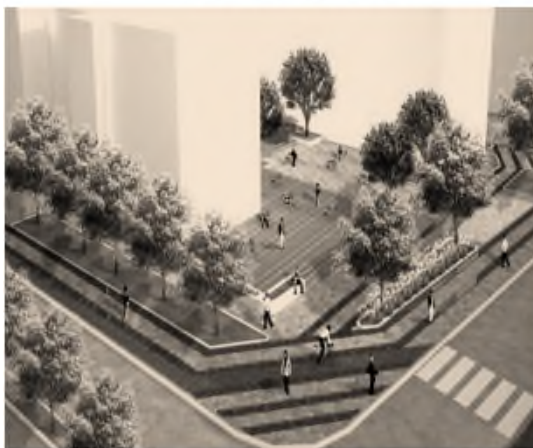
• ЗАХТЕВИ УРБАНИСТИЧКОГ ДИЗАЈНА

- Имиџ , бренд, оригиналност, креативност, лако се препознаје и памти;
- Уклапање у амбијент, кореспонденција са окружењем са, прављење дијалога;
- Приступачност за све;
- Естетика + практична употреба
- Квалитет (материјала, елемената...) = лакше чување, чишћење, трајност, климатски захтеви (топло/хладно);
- Да вас позове и изазове, да се радо окупите, да га волите = да га користите чешће, да водите рачуна о њему.

• БЕЗБЕДНОСНИ ЗАХТЕВИ

- Стандардизовани, претходно тестирани и одобрени елементи и обрасци;
- vandal proof
- Контрола приступа, надзор, патролорање, осматрање, снимање;
- Практична употреба;
- Да би се испуниле безбедносне мере, без жртава, или са ниским ризиком.
- Преживљавање, лака евакуација, чисти и јасни путеви за бекство.

УРБАНИ ДИЗАЈН ЗА МИКРО НИВОУ

Добри принципи урбаног дизајна:

КАРАКТЕР

КОНТИНУИТЕТ И ПОВЕЗАНОСТ

КВАЛИТЕТ ЈАВНОГ

ЛАКОЋА КРЕТАЊА

ЧИТЉИВОСТ

ПРИЛАГОДЉИВОСТ

РАЗНОЛИКОСТ

Аспекти које треба узети у обзир у процесу урбаног пројектовања:

ПОДЛОГА (ГРАДСКО ТКИВО)- мрежа/шема/везе/организација рута и простора које се ослањају на њих

ГУСТИНА И МЕШАВИНА САДРЖАЈА

РАЗМЕРА– маса, висине (у односу на хуману величину или других изграђених структура)

ИЗГЛЕД – материјали (боја, текстура, шара, трајност...) и детаљи

ВРЕМЕ - простор није исти дању/ноћу, мења се кроз годишња доба

- **ЕЛЕМЕНТИ ДИЗАЈНА:**

- Подна облога, поплочање – кораци, падине, рампе;
- Светла, сенке;
- Урбани намештај: клупе, канте за смеће, за паркирање бицикала, аутобуска стајалишта, натписи, информативне табле...
- Зеленило (дрвеће, саксије са цвећем);
- Вода (фонтана, огледало...)
- Уметност , скулптура, мурал, ... боја...

- **БЕЗБЕДНОСНИ ЗНАЧАЈ:**

- Лака евакуација, чисти путеви;
- Информације и упозорења;
- Ноћни услови, усамљена места, видео надзор;
- Баријере.

"УРБАНИЗАМ КАО ТВРЂАВА " –

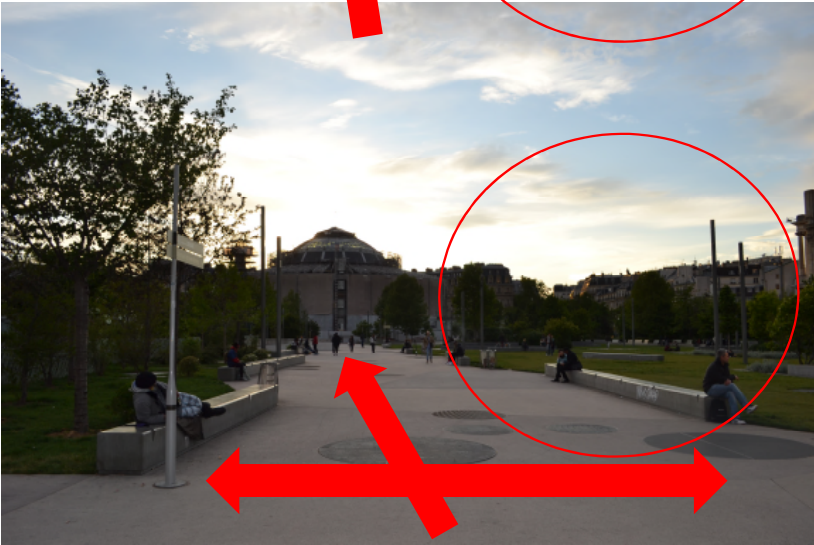
БЕЗБЕДНОСНО ОРИЈЕНТИСАНА ДОКТРИНА:

- > губитка јавног простора
- > изглед затворених или ограничених зона (бункер)
- > мање занимљиво и пожељно
- > једна величина се не уклапа у све!!!

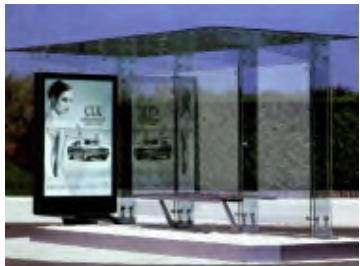
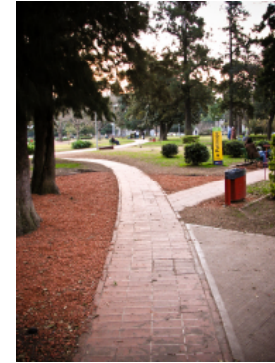
УМЕСТО КРИТИКОВАЊА... КО ЋЕ БИТИ ПРВИ?

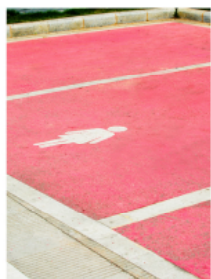
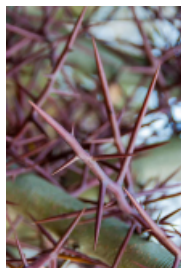
ЕФЕКТИВНЕ МЕТОДЕ:

- > интегрисања заштитних безбедносних мера, укључујући "листу жеља"
- > комбиновања стандардизованих компоненти и наменски дизајнираних решења

- Посебну пажњу посвећујемо планираним наменама, оријентацији објеката, посебно просторима као што су прилази, пролази, станице јавног превоза, паркови, паркиралишта итд.
- Често се у опремању јавних простора користе елементи који га обогаћују и чине другачијим, као што су уметничка дела (скулптуре, мурали или водени елементи, у облику фонтана, водених огледала итд.)
- Јавни простори постају отворене позорнице, места за забаву, анимацију и спектакл.
- Опрема која доприноси удобности и доступности поред пријатног осећаја пружа осећај бриге о простору и његовој безбедности.
- Начин пројектовања и уградње урбаног мобилијара је пресудан, а богат асортиман подразумева поплицање, клупе, осветљење, итд. , све прилагођено безбедносном стандарду и отпорно на вандализам.
- Пуно једноставних, незахтевних и јефтиних решења.

ACTIVE AGEING
Planning an active and healthy ageing 'Culture of Ageing' is essential for a sustainable future life, it will be supported that supports for active ageing, led by successfully a new paradigm of life towards ageing life.

ELDERLY WOMEN
TREADING UPON URBAN STREETS
Design for Pedestrian Mobility in Neighbourhoods

NEIGHBORHOOD STREETS
Streets and sidewalks are the main public spaces of the city. They are where the majority of the city and what comes to the road to the street.

URBAN DESIGN
Key Design Subsets of the Urban Design Process for Life

<https://proprivacy.com/privacy-service/comparison/security-apps-for-women>

75% of unpaid carework is done by women.

Females form up to **66%** of public transport users.

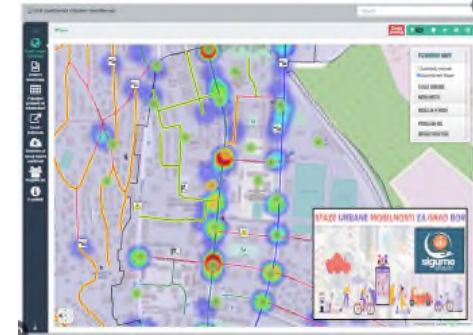
Women are more likely to tripchain.

Women more often travel with luggage and people.

Women often travel with more time pressure.

The car is less often the default choice.

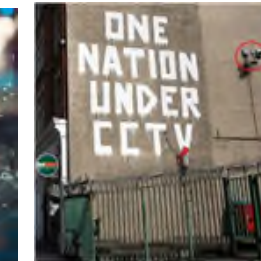
ILLUSTRATION BY BILLAGNA JOSAYI YEMA

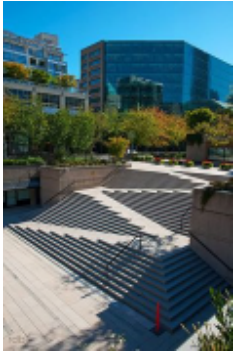
Какве су последице и који су интереси и користи за све?

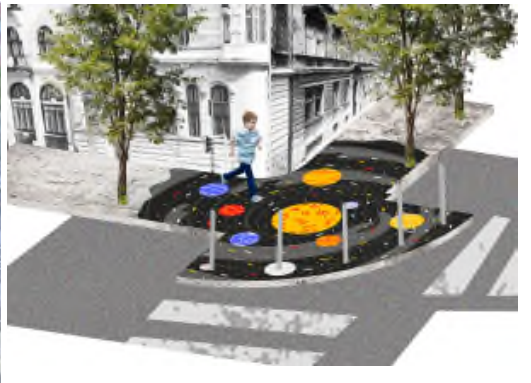
- Свест да не постоји могућност да се предвиде и потпуно неутралишу претње и покушаји урбаног криминала.
- Када и где ће се нешто десити? Нигде, нико није безбедан!
- Тренд увођења конзервативнијих и строжих стандарда и решења.
- Само се прати све већи талас бруталности.
- Циљ је да се смањи ризик, број узрока и штета.

- Претерано присуство полиције даје контраефекат, значи да нешто није у реду.
- Сигурносне камере постављене на приватним стамбеним зградама, у тржним центрима и продавницама, на стадионима, у возилима јавног превоза. Њихова улога је заштита имовине и живота и спречавање вандализма.
- Камере могу бити превентивна мера (одвраћају потенцијалног починиоца кривичног дела), али имају више улогу у осветљавању инцидента и као помоћ у идентификовању починиоца.
- Велико је питање заштите приватности, од тренутка када изађемо из куће, све време је наше кретање снимано, а да тога углавном нисмо свесни (и до 300 пута).
- Видео надзор мора бити лако видљив и у складу са законом мора бити истакнут натпис којим се са обавештењем. Не сме доћи до злоупотребе снимњеног материјала.

- бенефит за заједницу, све становнике
- за локалне бизниси (радње, ресторани, тржиште некретнина...) и туризам
- ангажовање свих ресурса, међусобна (међусекторска, институционална...) сарадња и подршка, „олакшица“ у управљању градом/насељем

Правни оквир, како спровести мере током фаза планирања?

- **Стратегија одрживог и интегралног урбаног развоја РС до 2030. год.**, ("Службени гласник РС", бр. 47/2019) стр. 70, Стратешки правац II Уређење урбаних насеља, тачка 2.1.5. се односи на промоцију урбане безбедности. То је добра полазна тачка за акциони план и националне мере за унапређење.
- **Закон о планском систему** („Службени гласник РС”, бр. 30/2018.)
- **Закон о планирању и изградњи** („Службени гласник РС”, бр. 72/2009, 81/2009 - исправка, 64/2010 - УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - УС, 50/2013 - УС, 98/2013 - УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон, 9/2020, 52/2021.)
- **Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања** ("Сл. гласник РС", бр. 32/2019)
- **Правилник о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама** ("Сл. гласник РС", бр. 22/2015)
- ~~Правилник о полагању стручног испита из области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације, грађевинске и енергетске ефикасности, као и лиценце за одговорна лица и регистар лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера~~ ("Сл. гласник РС", бр. 51/2019 и 2/2021 – др.прав.)
- **Закон о родној равноправности** ("Сл. гласник РС", бр. 52/2021)
- **Стратегија за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године** ("Службени гласник РС", бр. 103/2021)
- **Закон о јавном реду и миру** ("Сл. гласник РС", бр. 6/2016 и 24/2018)
- **Правилник о начину снимања на јавном месту и начину на који комунална милиција саопштава намеру да врши снимање** ("Службени гласник РС", бр. 27/2020, 101/2020)
- **Одлука о комуналном реду** ("Сл. гласник града Београда", бр. 10/2011, 60/2012, 51/2014, 92/2014, 2/2015, 11/2015, 61/2015, 75/2016, 19/2017, 50/2018, 92/2018, 118/2018, 26/2019, 52/2019, 60/2019, 17/2020, 89/2020, 106/2020, 138/2020, 152/2020, 40/2021, 94/2021, 101/2021, 111/2021, 120/2021, 19/2022, 96/2022 и 109/2022)

Пример: Велика Британија

Акциони план националне стратегије за обнову суседства

Secured by design (SBD) <https://www.securedbydesign.com/>
<https://www.securedbydesign.com/guidance/interactive-design-guide>

Утицај: Police Label Secure Housing a Successful Approach
 (Холандија, Данска, Француска)

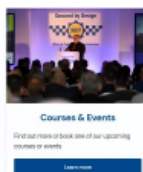
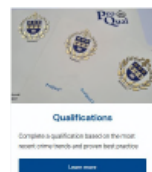
The Office of the Police and Crime Commissioner (OPCC)

Safer Communities Fund (SCF)

Policy paper Anti-Social Behavior Action Plan (Updated 17 May 2023)

<https://www.gov.uk/government/publications/anti-social-behaviour-action-plan/anti-social-behaviour-action-plan#improving-data-reporting-and-accountability-for-action>

Свака јединица британске полиције сада је појачана и са експертима за питања безбедности у урбаним срединама (CPDA | **Crime Prevention Design Advisor**, ALO | **Architectural Liaison Officer**), који поседују специјализацију захваљујући одговарајућој едукацији и тренингу (**Home Office Crime Reduction College**). Јасно је да припадници полиције нису урбанисти, њихова улога је између осталог саветодавна, тј. консултативна, у току израде планова за одређене градске зоне. Следећи правилник, тј. прописана упутства, они су у стању да "преговарају" са планерима, архитектама и извођачима радова у смислу да им предоче циљеве и предности овог приступа. Кроз медијацију долази се до квалитетних компромисних решења. Сви урбанистички планови и пројекти који су следили предложене принципе добијају неку врсту лиценце, тј. одобрења, као и видљив лого којим се гарантује поштовање стандарда безбедности грађана у оквиру урбанистичке документације. Ова мера је уведена 1994. Сарадња између планера и припадника полиције није увек идеална, долази до разлике у мишљењу, али свакако даје резултате боље него кад ова мера није постојала. Временом су установљени протоколи сарадње и ситуације у којима се под обавезним сматра учешће специјализованих саветника, а те теме су кроз праксу утврђене као пре свега стамбене и комерцијалне зоне, паркинг простори и кретање кроз простор.

Level 3 Award Introduction to Crime Prevention

CRIME PREVENTION COURSES

The Level 3 Award in Introduction to Crime Prevention is a 12-hour course designed to provide a comprehensive overview of crime prevention principles and practices. It is suitable for anyone involved in the design and construction of buildings and is a prerequisite for the Level 4 Certificate and Level 5 Diploma.

CRITERIA

- 1.1** Understand the role of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.2** Identify the key elements of crime prevention design.
- 1.3** Explain the importance of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.4** Describe the role of the design team in crime prevention.
- 1.5** Identify the key elements of crime prevention design.
- 1.6** Explain the importance of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.7** Describe the role of the design team in crime prevention.

CONTACT

For more information, please contact the PCPA at info@pcpa.academy or call 020 8875 1234.

Level 4 Certificate Crime Prevention for Practitioners

CRIME PREVENTION COURSES

The Level 4 Certificate in Crime Prevention for Practitioners is a 24-hour course designed to provide a comprehensive overview of crime prevention principles and practices. It is suitable for anyone involved in the design and construction of buildings and is a prerequisite for the Level 5 Diploma.

CRITERIA

- 1.1** Understand the role of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.2** Identify the key elements of crime prevention design.
- 1.3** Explain the importance of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.4** Describe the role of the design team in crime prevention.
- 1.5** Identify the key elements of crime prevention design.
- 1.6** Explain the importance of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.7** Describe the role of the design team in crime prevention.

CONTACT

For more information, please contact the PCPA at info@pcpa.academy or call 020 8875 1234.

Level 5 Diploma Designing Out Crime

CRIME PREVENTION COURSES

The Level 5 Diploma in Designing Out Crime is a 48-hour course designed to provide a comprehensive overview of crime prevention principles and practices. It is suitable for anyone involved in the design and construction of buildings and is the highest level of qualification available.

CRITERIA

- 1.1** Understand the role of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.2** Identify the key elements of crime prevention design.
- 1.3** Explain the importance of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.4** Describe the role of the design team in crime prevention.
- 1.5** Identify the key elements of crime prevention design.
- 1.6** Explain the importance of crime prevention in the design and construction of buildings.
- 1.7** Describe the role of the design team in crime prevention.

CONTACT

For more information, please contact the PCPA at info@pcpa.academy or call 020 8875 1234.